

Stichting
Farm Friends
Nederland

Jaarverslag 2004

Tywert 17
8731 CM Wommels
www.farmfriends.nl

Voorwoord

Het jaar 2004 is voor Farm Friends een hectisch jaar geweest. In de eerste plaats was daar de geslaagde inzamelactie, waar instellingen, scholen en individuele donoren zich van hun beste zijde hebben laten zien. Geweldig !! Het gaf ons als bestuur het gevoel dat de wijze waarop wij trachten iets te doen aan de onrechtvaardigheid in deze wereld aanslaat. Hartelijk dank.

Een ander hoogtepunt in 2004 was ons bezoek aan Tanzania. Tijdens dit bezoek werd Farm Friends Tanzania geïnstalleerd. Vijf enthousiaste mensen die geweldig betrokken zijn bij de vooruitgang in hun regio. Ook voor hen was het bezoek van de Minister van Veeteelt tijdens de “open dag” een bekroning op het vele werk wat zij hebben verricht. Onder groot enthousiasme van het talrijk aanwezige publiek werden er door de Minister vijftien koeien uitgegeven aan even zovele boeren.

Ook werden er een aantal boeren bezocht, die in het verleden een koe hadden ontvangen. Tevens werden er “nieuwe” coöperaties bezocht, die zich bij het programma willen aansluiten. Overal werden wij enthousiast ontvangen en men had de nodige voorbereidingen voor deelname aan het programma al ingevuld.

Het lijkt er op dat 2004 een belangrijke stap is gezet op weg naar duurzame structurele verbeteringen in de regio. Wij gaan onvermoeibaar door, samen met onze vrienden in Tanzania. Wij rekenen ook op u.

Piet Bijman
voorzitter

Organisatie structuur

Farm Friends Nederland(FFN)

De Stichting Farm Friends is gevestigd in de gemeente Littenseradiel, is geregistreerd in Nederland onder de naam 'Farm Friends Nederland' en heeft een branche in Tanzania 'Farm Friends Tanzania'.

Farm Friends Nederland (FFN) bestaat uit minimaal drie bestuursleden. Het huidige bestuur bestaat uit de volgende personen:

- P.A. Bijman, voorzitter
- D. Kooijmans-de Jong, secretaris
- A. de Schiffart, penningmeester
- Y.S. van der Valk, algemeen adjunct
- M. Kooijmans, marketing en PR

De secretaris, mevrouw D. Kooijmans, was dit jaar volgens huishoudelijk reglement aftredend. Zij heeft zich voor een komende periode verbonden aan Farm Friends.

Alle bestuursleden voeren hun werkzaamheden pro Deo uit. Ook alle reis en verblijfkosten naar Tanzania worden hoofdelijk omgeslagen.

De jaarvergadering is in 2004 gehouden in aanwezigheid van de Raad van Advies. Deze bestaat uit:

- S. Bruinsma-Jellema (mede namens begunstigers)
- H. Klijnstra (mede namens Distanz Invest)
- M. Hettinga (mede namens Frizania Invest)

Begunstigden en belangstellenden van Farm Friends worden op de hoogte gehouden door middel van een web-site, nieuwsbrief en andere PR-activiteiten.

Farm Friends Tanzania (FFT)

Tijdens het bezoek van een afvaardiging van FFN in juli 2004 aan Tanzania, is het bestuur van FFT geïnstalleerd. Het bestuur bestaat uit minimaal drie personen. Het huidig voorlopige bestuur bestaat uit vijf personen:

- Mr. Malechela, chairman
- Mr. Pashua, treasurer
- Mr. Rashidi, member
- Mrs. Kandoro, member
- Mrs. Almasi, member

Lút Zijlstra is toegevoegd adviseur namens FFN.

Voor alle bestuursleden van FFT worden de reis- en verblijfkosten per vergadering volgens de bij de Tanzaniaanse overheid geldende 'travel- and allowances cost' vergoed. Voor de bemoeienis van Lút Zijlstra is een financiële regeling getroffen.

De officiële registratie van FFT in Tanzania als Non Governmental Organization (NGO) is rond.

Activiteiten in Tanzania in 2004

De registratie

Ook als je in december 2003 meldt dat de Registratie van Farm Friends Tanzania bijna rond is, moet het toch nog tot mei 2004 duren voordat alle papieren in huis zijn. In goed overleg met de lokale autoriteiten waren de activiteiten van Farm Friends Tanzania al eerder van start gegaan.

De officiële opening van Farm Friends Tanzania

De officiële opening – ‘usinduzi’ in Kiswahili - vond plaats in juli 2004. Voor deze gelegenheid was de Tanzaniaanse Minister van Veeteelt, Mr. E. Lowasa uitgenodigd. Ook de Nederlandse Ambassade uit Dar es Salaam was met een delegatie bij de opening aanwezig. Verder natuurlijk veel bestuursleden van de regionale ‘dairy co-operatives’ (de ‘Primary Dairy Co-operative Societies), de beheerders van de regionale melk collectie centra, waar Farm Friends voor haar kredietprogramma voor boeren mee samenwerkt. Farm Friends Nederland was aanwezig met een sterke delegatie onder leiding van voorzitter Piet Bijman.

Er waren veel toespraken, waarin onder meer het krediet systeem van Farm Friends nogmaals werd uitgelegd en uiteindelijk heeft minister Lowasa 15 koeien uitgereikt aan evenzoveel boeren. De gebeurtenis kreeg aandacht in het nationale nieuws op radio en TV en werd uitgebreid beschreven in de regionale pers. De opening was voor ons het hoogtepunt van het jaar.

De uitreiking van vijftien koeien kreeg een bijzonder feestelijk karakter door de aanwezigheid van de Minister van Veeteelt de heer Lowassa

Het vee krediet programma

Het vee credit programma bekend als 'Kopa 'ngombe, lipa maziwa' (leen een koe en betaal met melk) is inmiddels goed bekend bij de doelgroep, de kleinschalige melkveehouder die voor de afzet van zijn melk lid is van één van de coöperatieve melk collectie centra in de Tanga regio.

De eerste contracten voor de levering van vee op krediet hadden natuurlijk hun tekortkomingen en na overleg zijn er verbeteringen aangebracht. De kredietnemer betaalt nu ook een rente aan Farm Friends Tanzania en aan de co-operatie die de lening superviseert. De rente is bedoeld als tegemoetkoming in de kosten die Farm Friends Tanzania en de 'dairy co-operative' maken. Op deze manier werken we meer marktconform en versterken we de duurzaamheid van onze activiteiten.

Ook werden de koeien op krediet aanvankelijk bij de boer thuis afgeleverd, zonder dat hij of zij zelf het dier had uitgezocht. Wanneer een koe niet volledig aan de verwachtingen van de boer voldeed kwamen hierdoor later wel eens klachten,. De boeren kunnen nu zelf een koe identificeren of bij het fokbedrijf uitzoeken. Op deze manier krijgt de boer een koe volledig naar zijn keuze met alle lusten en lasten en is zijn of haar verantwoordelijkheid duidelijk van begin af aan.

In bepaalde gebieden is een tekort aan fokstieren. Door gebruik te maken van KI (kunstmatige inseminatie) kan dit tekort deels worden ondervangen. Dit is echter niet voor alle dorpen mogelijk en vandaar dat er nog steeds een behoefte is aan goede fokstieren. Farm Friends Tanzania stelt nu ook leningen ter beschikking voor de aanschaf van stieren en bemiddelt bij het zoeken naar de juiste beesten.

Klein Krediet

Farm Friends Tanzania heeft het initiatief genomen om kleine sommen geld (Euro 2000 per 'dairy co-operative') beschikbaar te stellen voor een naar Tanzaniaanse begrippen bescheiden rente van 12% per jaar. Het bestuur van de coöperatie kan hiermee kleine leningen verstrekken aan melk leveranciers, die thuis een acuut financieel probleem hebben, zoals het betalen van schoolgeld, begrafenis of bruiloft. In de meeste gevallen gaat het om Euro 150 of minder. Deze kortlopende lening wordt terugbetaalde door een van tevoren overeengekomen inhouding op het melkgeld. Het grote voordeel van deze kleine kredieten is dat de boer nu geen jongvee hoeft te verkopen om de acute financiële nood te lenigen. Het vaarskalf of de pink blijft nu naar we hopen op het bedrijf beschikbaar voor uitbreiding van de veestapel en een hoger gezinsinkomen in de toekomst. De kortlopende kleine leningen zijn zeer populair en de terugbetaling is gegarandeerd.

De traditionele sector

In de drogere gebieden houden traditionele veehouders, zoals de Maasai en de Wapare, grote kuddes lokaal Zebu vee. Deze boeren laten hun kuddes grazen op de traditionele extensieve manier. De melkproductie van deze koeien is laag en maar een heel klein deel komt in het commerciële circuit. De kalveren grazen samen met de koeien en drinken het overgrote deel van de melk op. Deze boeren leveren geen melk aan de 'dairy co-operatives' en zijn daar ook geen lid van.

Deze traditionele veehouders kunnen in principe een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de kleinschalige melkveehouderij met 'crossbreed' vee. Ze kunnen dit doen door een deel van hun kudde te laten insemineren met sperma van Nederlandse zwartbont stieren. Hierdoor ontstaat crossbreed vee. Crossbreed koeien zijn sterke dieren met een goede weerstand tegen locale ziektes en in vergelijking met lokaal vee een veel betere genetische aanleg voor melkproductie.

Omdat er een groot tekort is aan goede 'crossbreed' koeien is Farm Friends Tanzania in discussie met de traditionele veehouders om een deel van hun koeien via KI met Nederlandse zwartbont stieren te kruisen. De hieruit geboren kalveren worden na de zoogperiode door FFT gekocht. De vrouwelijk dieren worden vervolgens op een ander bedrijf grootgebracht en kunnen, zodra ze volwassen zijn, via het krediet programma bij kleinschalige melkveehouders worden uitgezet.

Farm Friends Tanzania staat op goede voet met de traditionele veehouders en heeft voor hen excursies georganiseerd naar god geleide bedrijven waar de 'crossbreeding' al in praktijk wordt gebracht. De deelname aan de excursie was goed evenals de discussies daarna. Voor de meeste traditionele veehouders blijkt de stap echter nog te groot. Vaarskalveren verkopen vloekt met de traditie. Farm Friends Tanzania houdt de contacten warm.

Drup op de goede plaats

De coöperatie in het berggebied Amani heeft een probleem met melktransport uit een afgelegen gebied. Farm Friends Tanzania helpt bij het zoeken naar een geschikt transportmiddel – in dit geval een Russische Minsk cargo motorfiets – en financiert mee. De ingreep zorgt er voor dat de afgelegen boeren de melk kwijt kunnen en dat de Amani co-operatie de omzet vergroot. Het is een bescheiden investering met een hoog sociaal rendement als meer bedrijven bij de co-operatie kunnen worden betrokken.

In 2004 is de samenwerking van Farm Friends Tanzania met de plaatselijke coöperaties en hun overkoepelingsorgaan de Tanga Dairy Co-operative Union versterkt.

Het voltallige bestuur van Farm Friends Tanzania

Samenwerking met andere organisaties uit Friesland

Zoals wellicht bekend zijn naast Farm Friends nog 2 organisaties actief bezig met de ontwikkeling van de melkveehouderij in de Tanga regio. Dit zijn Frizania en Distanz Invest.

Beide organisaties hebben een ideële - semi-commerciële doelstelling. De activiteiten zijn gericht op ondersteunen van de ontwikkeling van de lokale melkveehouderij en voor het behalen van duurzaamheid moeten de activiteiten zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

Frizania is initiatief nemer en mede aandeelhouder van Tanga Fresh – het melkfabriekje in Tanga. Distanz Invest is initiatief nemer en mede aandeelhouder van Holland Dairies. Holland Dairies heeft een ‘cross-breed ranch’ en een melkveebedrijf. Op de ‘cross-breed ranch’ worden lokale koeien geïncuseerd met sperma van Nederlandse zwartbont stieren. Deze kruisingen zijn heel geschikt voor de kleine boeren. De ‘crossbreed’ koeien hebben, zoals al eerder genoemd, als belangrijk voordeel dat ze veel meer melk kunnen produceren dan het lokale vee, terwijl ze ook een goede weerstand tegen lokale ziektes hebben.

Farm Friends is compleet onafhankelijk van hiervoor genoemde organisaties, maar we werken wel nauw met hen samen. Een goede samenwerking versterkt wederzijds de effectiviteit van de drie organisaties en geeft de beste garantie voor de verder ontwikkeling van de lokale melkveehouderij. De koeien die met financiële steun van Farm Friends naar kleine boeren gaan worden niet altijd maar wel vaak van Holland Dairies gekocht. De melk van door ons gesteunde boeren gaat via de lokale coöperaties uiteindelijk voor een groot deel naar Tanga Fresh. Wij hechten veel waarde aan een goede samenwerking met Holland Dairies en Tanga Fresh. Voor het succes van ons financieringsprogramma voor koeien voor de kleine boer is de betrouwbaarheid van de leverancier van vee en de betrouwbaarheid van het afzetkanaal voor melk van groot belang is.

Vanwege dit belang heeft Farm Friends zowel in Nederland als in Tanzania regelmatig contact met de beide andere organisaties. Vooral de afzet van de melk heeft onze aandacht en wij zoeken samen naar verbeteringen en naar mogelijkheden om deze verbeteringen te financieren.

Public Relations

In 2004 werd een begin gemaakt met het ontwikkelen en versturen van een elektronische nieuwsbrief. De eerste twee zijn bijzonder positief ontvangen. Uit de reacties op de nieuwsbrief bleek, dat er meer dan gemiddelde belangstelling was voor de bestuursleden. Reden waarom bij alle bestuursleden een kort curriculum vitae (CV) is geplaatst. Bedoeling is om een keer per kwartaal een nieuwsbrief te versturen. Op de website werden nieuwe projecten geplaatst. Verder is de website op de home-page voorzien van een mogelijkheid tot het nemen van een abonnement op de gratis nieuwsbrief. De uitreiking van de koeien door de Tanzaniaanse minister van landbouw is aangegrepen voor een uitgebreide PR-actie. Zo was de uitreiking in Tanzania in de pers en op de landelijke televisie. In Nederland is een persbericht met foto verstuurd dat door de media goed is geplaatst. Mede door de berichtgevingen in de pers heeft een aantal regionale opleidingscentra (ROC's) voor Farm Friends actie gevoerd.

De voorzitter van Farm Friends Nederland, de heer P. Bijman, een boerin uit Muheza met de eigendoms papieren van de zojuist door haar ontvangen koe en de Minister van Veeteelt, de heer Lowassa.

Ontwikkelingen in 2004

In juli 2004 is een afvaardiging van Farm Friends Nederland op bezoek geweest in Tanga. Doel van dit bezoek was onder andere om het bestuur van Farm Friends Tanzania officieel te installeren. Bovendien was er gelegenheid tot het bezoek van projecten van Farm Friends en een feestelijke uitreiking van vijftien koeien aan boeren van diverse coöperaties.

De fondsenwerving in Nederland is goed op gang gekomen. Het was daarom mogelijk om met Farm Friends Tanzania een uitbreiding van krediet faciliteiten te bespreken. De uitkomst daarvan zal met de coöperaties in Tanga worden besproken.

Voor wat betreft de lening voor koeien zijn de voorwaarden nu als volgt:

- de koe wordt geleverd voor een markt conforme prijs
- de koe dient minstens vijf maanden drachtig te zijn
- er wordt een contract afgesloten tussen coöperatie en boer
- het risico ligt bij de boer vanaf het moment van levering
- de boer betaalt 1% rente per maand
- terugbetaling kan via het melkgeld of contant
- de lening dient binnen 24 maanden terugbetaald te worden.

Het is ook mogelijk om voor projecten die ten goede komen aan de sector een lening af te sluiten. Het gaat bijvoorbeeld om de aanschaf van KI apparatuur, de reparatie van een koeiendip of het verbeteren van melktransport. Een project aanvraag dient altijd ter goedkeuring worden voorgelegd aan het bestuur van FFN. Er wordt dan een contract opgemaakt, waarin de voorwaarden voor de lening zijn vermeld. Ook hier wordt een rente van 1% per maand in rekening gebracht en dient binnen 24 maand de lening te zijn afgelost.

In 2004 is besloten om een nieuwe koers in te slaan met betrekking tot het betalen van rente. Dit is besloten op verzoek van Farm Friends Tanzania. Het past in de traditie van lenen en terugbetalen zoals die wordt gehanteerd in Tanzania. De rente opbrengst wordt bijgeschreven op een zogenaamd 'Overhead fonds', voor financiering van de uitvoeringskosten van FFT en de deelnemende 'dairy co-operatives'.

Ten aanzien van het 'Revolving fonds' werd besloten, dat terugbetalingen van de coöperaties in een apart fonds komen. Per coöperatie zal een overzicht van de terugbetaling worden bijgehouden. Om over nieuwe kredietfaciliteiten te kunnen beschikken, dient eerst te worden voldaan aan de afbetalingsverplichting aan FFT.

Financiën

In 2004 hebben circa 70 bedrijven, instellingen en particulieren ruim 52.000 euro overgemaakt naar Farm Friends. Van dit bedrag was 20.000 euro afkomstig van stichting “De Oude Beuk”.

Beknopt financieel overzicht

	2004	2003
	€	€
Totale ontvangsten	52.276	68.442
Besteed aan uitvoeringskosten	8.601	5.170
Besteed aan Farm Friends Tanzania	19.664	4.119
Gereserveerd voor Project 100 + 3 koeien	-	58.367
	-----	-----
	28.265	67.656
	-----	-----
Toegevoegd aan het besteedbaar vermogen	24.011	786

Project 100 + 3 koeien

Saldo per 1 januari	50.167	-
Bij: toevoeging	-	58.367
	-----	-----
	50.167	58.367
Af: aankoop 36 resp. 20 koeien	11.200	8.200
	-----	-----
Saldo per 31 december	38.967	50.167

Het tempo van aankoop van koeien wordt bepaald door de beschikbaarheid van zowel koeien als geschikte kandidaat boeren en boerinnen.

